ADS menetlusrakenduse lühijuhend

30.04.2024 Maa-amet

Antud dokumendi mõistmiseks on soovitav eelnevalt tutvuda ADS menetlusrakenduse kasutusjuhendiga.

Järgnevalt on kirjeldatud mõned omavalitsuste põhitegevused ADS menetlusrakenduses.

- Tegevused ADS süsteemi või haldajate algatatud menetlustega1
- (Hoonestatud) Katastriüksuse aadressi muutmine2
- Hoone aadressi muutmine.....4
- EHR hoonele ruumikuju lisamine5

• Tegevused ADS süsteemi või haldajate algatatud menetlustega

1) ADS süsteem ja ADS haldajad valmistavad omavalitsustele ette menetlusi andmete muutmiseks ja korrastamiseks. Need menetlused on omavalitsusele kättesaadavad ADS menetlusrakenduse avalehelt:

Tallinna menetlused

Pooleli menetlused (8) sh süsteemi algatatud menetlused (5) sh haldaja poolt üle vaadatud Jõustamise ootel (2)

- 2) Esmalt vajutada menetluses objektide vormil *Kontrolli objektid* nuppu, et kuvada süsteemi poolt tuvastatud probleemid. Menetlust või ka ainult konkreetset objekti saab vaadata kaardil, tutvuda objekti detailandmetega ADS'is, vajadusel pöörduda täiendavate andmetega tutvumiseks ka Ehitisregistrisse või Maaregistrisse.
- 3) **ETAK hoone tekkimise menetlused** ehk ETAK hoonele (uuele aadressiobjektile) kohaaadressi määramine. Need on Eesti Topograafia Andmekogu poolt kaardistatud hooned, millele tuleb vastavalt ruumiandmete seadusele aadress määrata.

Süsteem lisab hoonele automaatselt temaga ruumiliselt seotud katastriüksuse aadressi. See automaatne aadress tuleb üle vaadata, näiteks:

- hoonele määratakse automaatselt kõik katastriüksuse aadressid, kuid hoonele tuleb katastriüksuse paralleelaadressidest valida üldjuhul vaid üks, st hoonelt tuleb liigsed aadressid eemaldada;
- hoone võib kattuda mitme katastriüksusega, st hoonele tuleb määrata aadress hoopis teise katastriüksuse järgi;
- hoone vajab unikaalset aadressi.

Lisaks võib harvadel juhtudel esineda vajadus enne jõustamist muuta hoone ETAK tüüpi või ruumikuju või hoone üldse tühistada – selleks tuleb pöörduda <u>piirkondliku ADS</u> <u>haldaja</u> poole.

Üle 2 kuu jõustamata uue ETAK hoone menetlused ilmuvad ADS avalehel ka vastava jaotise alla:

Uuele ETAK hoonele aadressi määramine

Rohkem kui 2 kuud pooleli menetlused (1)

Üle 2 kuu pooleli olevate uue ETAK hoone menetluste kohta saadetakse automaatselt vastava KOV-i menetlejale ka teade, et juhul kui KOV menetlust ise teates nimetatud kuupäevani ei jõusta, siis jõustatakse see Maa-ameti poolt automaatselt, st rakendub 3 kuu täitumise aeg vastavalt ruumiandmete seaduse §55 lg5-le. St kui KOV 3 kuu jooksul menetlust ei jõusta, jõustab süsteem menetluse automaatselt või saadab teatud juhtudel Maa-ameti töölauale. Automaatselt määratud koha-aadressid tuleb omavalitsusel vajadusel hiljem korrastada.

4) Hoone aadressi automaatne muutmine uue katastriüksuse aadressi alusel – need menetlused loob süsteem siis, kui Maaregistris registreeritakse uus katastriüksus ja sellel katastriüksusel paiknevate hoonete aadress ei ühti uue katastriüksuse aadressiga. Automaatsesse menetlusse võetakse katastriüksus ja temal paiknevad hooned ning asendatakse hoone aadress uue katastriüksuse aadressiga. Seejuures säilitatakse hoone eristav lisand (näiteks kui hoonel oli aadress Metsa tn 5/1 ja uue KÜ aadress on Kuuse tn 3, siis hoonele määratakse automaatselt Kuuse tn 3/1).

See automaatne menetlus tuleb üle vaadata, näiteks:

- hoonele määratakse automaatselt kõik katastriüksuse aadressid, kuid hoonele tuleb katastriüksuse paralleelaadressidest valida üldjuhul vaid üks, st hoonelt tuleb liigsed aadressid eemaldada;
- hoone võib kattuda mitme katastriüksusega, st hoonele tuleb määrata aadress hoopis teise katastriüksuse järgi;
- hoone vajab lisaks unikaalset aadressi;
- menetlusse tuleb käsitsi lisada ka katastriüksusega seotud ruumikujuta hooned.

Need leiab üles menetluses katastriüksuse real [lingi alt (Kaudselt seotud objektide jaotise all) ja saab sealt menetlusse lisada. Mitte kõik katastriüksusega kaudselt seotud hooned ei paikne tegelikult selle katastriüksuse peal. St nendele hoonetele tuleb menetluses anda ruumikuju ja muuta aadress asukoha KÜ-le vastavaks.

• (Hoonestatud) Katastriüksuse aadressi muutmine

- 1) Alusta menetlust muutmisele mineva katastriüksuse otsinguga. Leida *Register* > *Aadressiobjekti otsing*ust muudetav objekt, teha objekti märkeruutu linnuke ja nupuga *Alusta menetlust* võtta antud objekt menetlusse.
- 2) Küsimusele *Kas soovid menetlusse lisada ka teised samasse perekonda kuuluvad aadressiobjektid*, tuleb siinkohal vastata **Jah**, et menetlusse lisataks ka katastriüksusel paiknevad hooned, mille aadress koos katastriüksusega muuta tuleb.
- 3) Täida menetluse üldandmed: Lühikirjeldus (mille alusel on hiljem kergem antud menetlust üles leida) ja soovi korral kande aluseks oleva Omavalitsuse õigusakti andmed. Vajadusel saab lisada ka märkusi. Menetluse Liik jääb automaatselt valituks: ADS menetlus KOV-idele.
- 4) Menetluse objektide lehel (üleval servas *Menetluses objektid*) on menetluses näha muudetav(ad) objekt(id). Juhul kui muudetav katastriüksus on hoonestatud, siis lisati menetlusse ka temal paiknevad hooned. NB! Katastriüksusega võib olla seotud ka hooneid, mida automaatselt menetlusse ei võetud, sest neil puudub ruumikuju. Seega

tuleb katastriüksuse real lingiga *Seotud objektid* <u>Seotud objektid (1)</u> vaadata üle, kas katastriüksusega on kaudselt seotud objekte, mis peaks ka menetluses osalema. Need saab lingiga avanenud aknas märgistada ja lisada nupuga *Võta menetlusse*.

- 5) KÜ kirje lõpus nupuga *Muuda* saab avada *objekti detailandmete* lehe. KÜ puhul saab muuta **ainult tema aadressi**, kuju muutmine ei ole võimalik.
- 6) Vajutades **aadressikirjele**, avaneb aken aadressiga, kus nupuga *Muuda* saab lisada uue aadressi.
- 7) Objekti detailandmete lehel lisandub uus aadressikirje, mida saab muuta ja täpsustada.
- 8) Lõpptulemusena jääb objekti detailandmete lehele 2 aadressi:

🔎 menetluses objektilt eemaldatud

😳 menetluses objektile lisatud

- 9) Menetluses objektilt eemaldatud aadress on võimalik nupuga *Taasta* tagasi lisada.
- 10) Juhul kui katastriüksus on hoonestatud, tuleks nupuga *Määra sama aadress seotud objektidele* muuta aadress ka kõigil antud üksusel paiknevatel hoonetel.
- 11) Kui aadressi täpsustamine on lõpetatud, tuleks kontrollida, et lisatud oleks ainult **üks aadressikirje** (va juhul, kui soovitakse lisada paralleelaadressi).
- 12) Seejärel saab üleval paremas nurgas paikneva nupuga *Tagasi menetlusele* suunduda tagasi menetluse *Menetluses objektide* lehele. Seal on näha nüüd olemasolevat KÜ'd ja hooned uue aadressiga. Kõik andmed saab **üle kontrollida** ja kui on vaja teha parandusi, siis rea lõpus nupuga *Muuda* saab suunduda *Menetluses objekti detailandmete* lehele, kus saab andmeid muuta.
- 13) Ühes menetluses võib muuta mitme objekti lähiaadressi. Järgmise objekti saab lisada nupuga *Võta menetlusse*. Seejärel avaneb *Aadressiobjekti otsing*, kust saab leida ja välja valida järgmise muudetava objekti.
- 14) Kui kõik andmed on korras, saab nupuga *Kontrolli objektid* kontrollida, kas kõik vastab ka ADS nõuetele.
- 15) Kui probleeme ei esine, saab menetluse jõustada. Süsteem annab selle kohta ka teate: **Menetluse jõustamine õnnestus**.
- 16) Kui esineb probleeme (va probleem 155: *Objekti aadress sisaldab 6. taseme komponenti, vajab ADS haldaja kontrolli* (st aadressiobjektil on nimi) või 165: *Aadress (5+7) esineb*

esmakordselt ja vajab ADS haldaja kontrolli – st aadressinumber esineb esmakordselt), siis peaks püüdma **lahendada probleemid**. Iga veateate kohta on võimalik lugeda täiendavaid selgitusi vajutades nupule *loe lähemalt*.

- 17) Kui esinevad veateated, mida saab tühistada ADS haldaja õigustega kasutaja, siis saab menetleja lisada iga veateate kohta selgitusi, miks konkreetne veateade ei ole antud juhul asjakohane ja miks ADS haldaja peaks antud veateate mitteaktuaalseks märkima. Märkuse lisamiseks on iga veateate rea lõpus nupp Selgitus. Mõningaid veateateid saab mitteaktuaalseks märkida ka menetleja ise (näiteks veateade 118 Alamkomponentide numbrivahemikud on liiga suured). Selleks tuleb veateade nupuga Selgitus avada, märkida veateate staatus mitteaktuaalseks. Veateate mitteaktuaalseks märkimisel on märkuse lisamine kohustuslik. Seejärel jõustada menetlus nupuga Jõusta menetlus.
- 18) Kui aktuaalseks jäi veateateid, mida saab tühistada ADS haldaja, siis küsitakse menetlejalt, Kas soovite menetluse märkida jõustamisvalmiks? s.t omavalitsus jõustab menetluse, aga kuna esinevad probleemid, siis ADS haldaja peab probleemid tühistama. Kui probleemid on tõepoolest mitteaktuaalsed, siis ADS haldaja märgib probleemid mitteaktuaalseks ja jõustab menetluse. Seejärel tekib menetlusele ka lahtrisse Jõustatud jõustamise kuupäev ja kellaaeg. Seega, kui omavalitsus edastab sel viisil menetluse Maa-ametile, nõustub ta, et selliste andmetega menetluse võib jõustada.
- 19) Kui menetluses esineb nn punase hüüumärgiga probleeme, mida ei saa ka ADS haldaja mitteaktuaalseks märkida, ei õnnestu menetlust jõustada. Antakse veateade *Lahenda jõustamist takistavad probleemid*.
- 20) Levinud probleemiks võib siinkohal olla EHR hoone ruumikuju puudumine (veateade 8: *Objekti kuju on kohustuslik*). Selle lahendamiseks tuleb EHR hoonele anda ruumikuju. Vt lähemalt EHR hoonele ruumikuju lisamine peatükist.
- 21) Seejärel hoone ja KÜ aadressid on muudetud, omavahel kooskõlas ja veateateid ei esine, saab **menetluse jõustada**.
- 22) Kui menetluses tehtud muudatusi ei soovita mingil põhjusel siiski aktualiseerida, siis tuleb kõik objektid linnukesega märgistada ja vajutada nupule *Eemalda menetlusest*. Seejärel saab menetluse kustutada nupuga *Kustuta menetlus*.

• Hoone aadressi muutmine

- Alusta menetlust muutmist vajava hoone otsinguga. Leida *Register > Aadressiobjekti* otsingust muudetav objekt (nt sisestades EHR koodi lahtrisse *Tunnus päritoluregistris*), teha objekti märkeruutu linnuke ja nupuga *Alusta menetlust* võtta antud objekt menetlusse.
- 2) Küsimusele Kas soovid menetlusse lisada ka teised samasse perekonda kuuluvad aadressiobjektid, tuleb siinkohal vastata Ei, sest eelduslikult viiakse EHR hoone aadress KÜ aadressiga kooskõlla või muudetakse kujule, mis säilitab kooskõla KÜ aadressiga (unikaalaadressi määramine erilisandi lisamisega). Kui on vaja muuta nii katastriüksuse kui ka sellega seotud hoonete aadresse, siis lähtuda eelmises peatükis toodud juhistest.
- 3) Täida menetluse üldandmed: Lühikirjeldus (mille alusel on hiljem kergem antud menetlust üles leida) ja soovi korral kande aluseks oleva Omavalitsuse õigusakti andmed. Vajadusel saab lisada ka märkusi. Menetluse Liik jääb automaatselt valituks: ADS menetlus KOV-idele.

- 4) Menetluse objektide lehel (üleval servas *Menetluses objektid*) on menetluses näha muudetav objekt.
- 5) Hoone kirje lõpus nupuga *Muuda* saab avada *objekti detailandmete* lehe. Olemasoleva EHR hoone puhul saab muuta **aadressi ja lisada/muuta ruumikuju**, objekti tühistamine ei ole võimalik.
- 6) Vajutades **aadressikirjele**, avaneb aken aadressiga, kus nupuga *Muuda* saab lisada uue aadressi.
- 7) Objekti detailandmete lehel lisandub uus aadressikirje, mida saab muuta ja täpsustada.
- 8) Kui hoones on aktuaalseid hooneosi, siis muutuvad hoone aadressi muutmisel ka hooneosade aadressid automaatselt – hooneosade aadressid saab hoone detailandmete vormil üle kontrollida ja vajadusel muuta.
- 9) Lõpptulemusena jääb objekti detailandmete lehele 2 aadressi:

😑 menetluses objektilt eemaldatud

💿 menetluses objektile lisatud

- 10) Menetluses objektilt eemaldatud aadress on võimalik nupuga *Taasta* tagasi lisada.
- 11) Kui aadressi täpsustamine on lõpetatud, tuleks kontrollida, et lisatud oleks ainult **üks aadressikirje** (va juhul, kui soovitakse lisada paralleelaadressi).
- 12) Seejärel saab üleval paremas nurgas paikneva nupuga *Tagasi menetlusele* suunduda tagasi menetluse *Menetluses objektide* lehele. Seal on näha nüüd hoone koos uue aadressiga. Kõik andmed saab **üle kontrollida** ja kui on vaja teha parandusi, siis rea lõpus nupuga *Muuda* saab suunduda *Menetluses objekti detailandmete* lehele, kus saab andmeid muuta.
- 13) Ühes menetluses võib muuta mitme objekti lähiaadressi. Järgmise objekti saab lisada nupuga *Võta menetlusse*. Seejärel avaneb *Aadressiobjekti otsing*, kust saab leida ja välja valida järgmise muudetava objekti.
- 14) Kui muudatused on tehtud, saab nupuga *Kontrolli objektid* kontrollida menetluse seisu ja seejärel **jõustada menetluse** (või märkida menetluse jõustamisvalmiks) (Vaata näiteks punktid 14-19 Katastriüksuse aadressi muutmise peatükist).
- 15) Levinud probleemiks võib siinkohal olla EHR hoone ruumikuju puudumine (veateade 8: *Objekti kuju on kohustuslik*). Selle lahendamiseks tuleb EHR hoonele anda ruumikuju. Vt lähemalt EHR hoonele ruumikuju lisamine peatükist.
- 16) Kui menetluses tehtud muudatusi ei soovita mingil põhjusel siiski aktualiseerida, siis tuleb kõik objektid linnukesega märgistada ja vajutada nupule *Eemalda menetlusest*. Seejärel saab menetluse kustutada nupuga *Kustuta menetlus*.

• EHR hoonele ruumikuju lisamine

- Alusta menetlust muutmist vajava hoone otsinguga. Leida *Register > Aadressiobjekti* otsingust muudetav objekt või objektid (nt sisestades EHR koodi lahtrisse *Tunnus päritoluregistris*), teha objekti märkeruutu linnuke ja nupuga *Alusta menetlust* võtta antud objekt menetlusse.
- Näiteks võib teha järgmise otsingu *Tunnus päritoluregistris:* *, *Probleem:* 8 *Objekti kuju on kohustuslik*, et leida kõik EHR hooned, millel ruumikuju puudub. Täiendavalt võib otsingut piirata näiteks asustusüksusega. Leitud objektidest võib kuni 50 objekti lisada ühte menetlusse ja neile järjest kujud omistada.

- 3) Küsimusele *Kas soovid menetlusse lisada ka teised samasse perekonda kuuluvad aadressiobjektid*, tuleb siinkohal vastata **Ei**, sest eelduslikult on tegemist tehnilise andmekorrastusega, mille käigus aadressi ei muudeta ja juba varasemalt on tagatud kooskõla KÜ ja hoone aadresside vahel.
- 4) Täida menetluse üldandmed: *Lühikirjeldus* (mille alusel on hiljem kergem antud menetlust üles leida) ja soovi korral kande aluseks oleva *Omavalitsuse õigusakti* andmed. Vajadusel saab lisada ka märkusi. Menetluse *Liik* jääb automaatselt valituks: *ADS menetlus KOV-idele*.
- 5) Menetluse objektide lehel (üleval servas *Menetluses objektid*) on menetluses näha muudetav(ad) objekt(id).
- 6) Hoone kirje lõpus nupuga Muuda saab avada objekti detailandmete lehe.
- 7) EHR hoonele tuleb lisada kuju. Selleks on 4 võimalust:
 - a. Kopeerida kuju koordinaadid tekstifailist või ehitusprojektist (Koordinaadid).
 - b. Importida kuju koordinaate sisaldav tekstifail (peab vastama maakatastrile esitatava katastriüksuse ruumikuju tekstifaili formaadile) (*Koordinaatide import*).
 - c. Lisada kuju geomeetria redaktoriga kaardirakenduses (*Digi kaardil*). Avaneb kaardirakenduse aken, kus on avatud redaktoris sisse lülitatud joonistamise funktsionaalsus:

Digida punktid, mis moodustavad hoone kujule vastava pinna (kuju lõpetamiseks tuleb viimane hiireklõps teha alguspunktis). Kui kuju on lisatud, tuleb kuju salvestada. Seejärel saab suunduda tagasi teises aknas avatuks jäänud menetlusrakendusse. Objekti detailandmete lehel vajutades nupule *Värskenda* peaks *Kuju moodustusviisiks* saama: *Digitud*.

d. Seostada EHR hoone kuju kaardil ETAK hoone kujuga (*Seosta kaardil*). Selleks avab kaardirakendus, kus on vaikimisi sisse lülitatud nupp *Tegevused* ja aktiveeritud objekti valimise funktsionaalsus:

Seejärel tuleb kaardil klõpsata sobilik EHR seoseta hoone (ETAK hoone) peal ja teha vajadusel valik vastavas aknas:

Objektide valimine	×
 ME02520936 - Kuju (CU00420104 - Kuju ((EHR seoseta hoone ADS-is) kehtiv katastriüksus ADS-is)
Seejärel vajutada vasakus pa Tegevused	aneelis Tegevuste alt nuppu <i>Seosta ku</i> ×
Valitud objektid	Alusta men et lust
ME02520936 🗙	Seosta kuju
	Loe kuju ETAK süsteemist
	Tühista valik
Valin obiekte	Infopäring

Seejärel saab suunduda tagasi teises aknas avatuks jäänud menetlusrakendusse. Objekti detailandmete lehel vajutades nupule *Värskenda* peaks *Kuju moodustusviisiks* saama: *Kaardistatud*. Tagasi menetluses objektide vormile pöördudes on näha, et ETAK seosega objekt on võetud menetlusse ja tühistatud ning tema ETAK_ID on kantud EHR seosega objektile.

- 8) Juhul kui menetluses on mitu hoonet saab *Menetluses objekti detailandmete* lehe ülaservas nupuga *Järgmisele objektile* suunduda järgmise objekti detailandmete lehele talle kuju omistama.
- 9) Seejärel saab üleval paremas nurgas paikneva nupuga *Tagasi menetlusele* suunduda tagasi menetluse *Menetluses objektide* lehele ja nupuga *Kontrolli objektid* kõik andmed üle kontrollida. Kui on vaja teha parandusi, siis rea lõpus nupuga *Muuda* saab suunduda konkreetse objekti *Menetluses objekti detailandmete* lehele, kus saab andmeid muuta.
- 10) Ühes menetluses võib anda ruumikuju mitmele EHR hoonele. Järgmise hoone saab menetlusse lisada nupuga *Võta menetlusse*. Seejärel avaneb *Aadressiobjekti otsing*, kust saab leida ja välja valida järgmise muudetava objekti.
- 11) Kui menetluses ei esine nn punase hüüumärgiga veateateid (mis tuleb kindlasti menetlemise käigus lahendada), siis saab jõustada menetluse (või märkida menetluse jõustamisvalmiks) (Vaata näiteks punktid 14-19 Katastriüksuse aadressi muutmise peatükist).
- 12) Kui menetluses tehtud muudatusi ei soovita mingil põhjusel siiski aktualiseerida, siis tuleb kõik objektid linnukesega märgistada ja vajutada nupule *Eemalda menetlusest*. Seejärel saab menetluse kustutada nupuga *Kustuta menetlus*.